

OP REIS

VAKANTIEVOGELS

Of hoe een gewone vakantie toch het hart van een beginnende vogelaar sneller kan doen kloppen ...

Begin augustus 2019 trekken we -- onverwacht, en dus onvoorbereid -- richting Santiago de Compostella, Spanje, met een camper. Toch maar de vogelkijkers meenemen! Zouden we véél vogels zien? Waarschijnlijk wel. Ik herinner me nog duidelijk de vogelaars die we tegenkwamen in de jeugdherberg van Toledo, paasvakantie 2006. Hoe ze hun vogelkijkers richtten op de bomen rondom en ik voor het eerst een glimp van een Europese Kanarie opving. En die eerste Bijeneter op weg van Algeciras naar Ronda, waar de gieren rondtoerden hoog boven de stad. En die Nachtegaal en Kneuen die we zagen en hoorden rond het hoevetje in Ermita Nueva, Alcalá la Real. En die vermoede Grote Trap in het nationaal park Las Tablas [<http://www.lastablasdedaimiel.com/>] van Daimiel. De verwachtingen zijn dus wel hooggespannen, alhoewel dit geen geplande vogelreis is.

In een nacht en een dag trekken we via Parijs, en vervolgens via de nationale en departementale wegen, naar het Zuiden. Rond Bordeaux beslissen we toch om de autostrade op te gaan en door de Landes naar de voet van de Pyreneeën te trekken. Onderweg, rond Arcachon, valt me een witte richtingwijzer op, rechtsaf naar de Réserve ornithologique du Teich [<https://www.reserve-ornithologique-du-teich.com/>]. Inderdaad, de streek van de Gironde [<http://www.nature33.fr/163-especes-doiseaux-nicheurs-en-gironde/>] gelegen op de "vogelsnelweg" pal naar het Zuiden, langs de Atlantische kust, herbergt wel wat soorten, waarvan het hoogste aantal in het Teich reservaat gesignaleerd zijn.

Vanuit Sorde l'Abbaye, waar onze medereizigers de tandem nemen richting Santiago, trekken wij langzaam richting Saint-Jean-Pied-de-Port, een der traditionele startplaatsen van een pelgrimstocht naar Compostella. We overnachten in Saint-Jean-le-Vieux, en zowel 's avonds als 's morgens wordt mijn aandacht getrokken door het gezang van een vogeltje in een acaciaboom dichtbij dat ik maar niet te zien krijg. Enorm frustrerend.

De volgende dag rijden we Spanje binnen, na eerst Saint-Jean-Pied-de-Port te verkennen. Ergens lees ik een aankondiging van een geleide wandeling, met vogelgids, om de gieren in de buurt te gaan bekijken. Helaas, ons tijdschema -- hoe weinig we ook gepland hebben -- laat niet toe hierop te wachten. Via Roncesvalles, Pamplona en Izurtzun belanden we op een camping in Lekunberri (Navarra). Daar worden we de volgende morgen verrast, niet alleen door het geloei van de koeien, maar door het bezoek van o.a. een koppeltje Goudvinken, vlakbij in de naaldboom naast de omheining. Mijn echtgenote is de spotter van dienst.

In het infocentrum van Lekunberri, de dag voordien, vonden we een folder "Birdwatching in Navarre/Observar aves en Navarra"

[<https://www.turismo.navarra.es/eng/observacion-aves/navarra-biodiversidad/lugares-recomendados.htm>]. Dertien soorten worden erin voorgesteld, alsook twaalf locaties, op kaart, geschikt voor het vogelkijken in Navarra. Deze eerste folder is een voorbode van meerdere vogel-folders op deze reis. Een aangename verrassing.

De volgende dagen trekken we noordwaarts naar de Baskische kust. Op weg van Zumaia naar Bilbao, eerst via de vermaarde Nationale Baan 634, en dan via Lekeitio, vóór Guernica, stoten we op (voor mij) de grootste verrassing van deze reis: het Urdaibai Bird Center [<https://www.birdcenter.org/en>].

Gelegen aan een moerasgebied in het Urdaibai Biosfeer Reservaat, aan een rivier met een lichte getijdeninvloed, die uitmondt in de Cantabrische Zee, is dit een ideale stopplaats voor vogels tijdens de jaarlijkse trek naar het Zuiden.

Het centrum is gehuisvest in een modern paviljoen, vergelijkbaar met het paviljoen aan de Biesbosch, waarmee het trouwens in verbinding

staat sinds beide op de Oost-Atlantische vliegroute liggen [<http://www.birdflyway.com/es/>].

Als bezoeker kies je voor een gids of voor een individuele audiotour. Opvallend is de gedegen onderbouwde uitleg over de vogeltrek, niet alleen in het Baskisch, maar ook in het Spaans en het Engels. Foto's, voorstellingen, filmpjes, pancartes ... alles is voorhanden. Hogerop, op de verdieping, heb je een uitzicht op het moeras dat aan je voeten ligt, en zijn er telescopen beschikbaar die de gezochte/gevonden vogel rechtstreeks op een groot scherm laten zien. Via de website kan je ook de beelden van twee webcams bekijken.

Ornithologen van dienst schuimen voortdurend de einders af, op zoek naar aanwezige soorten. De resultaten gaan in de computer en worden genoteerd op een Wit Bord.

Van hieruit kan je nog hogerop naar de uitkijktoren.

Op de website van het centrum vind je ook twee vogelgidsen. Maar de minigids [https://www.birdcenter.org/files/guia_aves/minigida_urdaibai_hegaztiak.pdf] krijg je mee aan de balie. Hierin vind je een afbeelding van zestig soorten, met namen in vier talen, naast de wetenschappelijke naam. Je wordt ook verwittigd of een soort makkelijk, moeilijk of aartsmoelijk te zien is, en je hebt een tijdlijn met de periode waarin je ze mag verwachten.

In het centrum zelf is ook ruimte om groepen te ontvangen en hen de beginselen van het vogelspotten aan te leren. Duidelijk een plaats waar educatief werk gebeurt.

Urdaibai Bird Center is echter niet de enige plaats in Baskenland waar vogels kunnen gespot worden. Aan de balie pikken we ook een tweetalige folder op (Spaans-Baskisch) Birding Euskadi

[https://turismoa.euskadi.eus/contenidos/g_naturaleza/0000082861_g2_rec_turismo/eu_82861/adjuntos/Birding_EUES_2017_Web.pdf], met op de kaart een aanduiding van drie bioklimaatzones, en tien terreinen – in totaal vijftientig interessante observatiepunten – naast een opsomming van de vijf sterke punten van de streek m.b.t. vogels, en zeven aanbevelingen om vogelaars op weg te zetten. Wat vogelspotten in Spanje betreft moet Baskenland zeker niet onderdoen voor andere streken: van de 563 soorten die het Iberisch schiereiland herbergt, vind je 61 % of 347 soorten in Baskenland.

Na een bezoek aan vrienden in groot-Bilbao rijden we verder westwaarts langs de Atlantische kust. Het is regenachtig en deze keer verkiezen we de autostrade, die ons naar Cantabrië moet brengen. We besluiten te overnachten in Comillas, vlak bij het Nationaal park van Oyambre. De felle wind vanuit zee laat niet toe om de verrekijkers te gebruiken langs het strand, te veel fijne zandkorrels. Maar niet geklaagd, we gaan voor de Picos de Europa. Smalle bergwegen brengen ons naar het hart van de Picos. We overnachten op een camping in Turieno.

Onderweg, aan een uitzichtpunt (mirador) zie ik schichtig vogels wegvliegen als we een rots naderen: misschien een koppel Rotskruipers, alleen afgaande op de abnormale vorm van de vleugels die ik in een flits waarneem. Ondertussen is duidelijk geworden dat deze streek een favoriet is van de Zwarte Roodstaarten. Her en der hebben we ze gezien en gehoord. Maar eenmaal bovenop één van de Picos, na lang wachten, via de kabelbaan in Fuente Dé, worden we beloond met een zicht op de bergen rondom én de rondtoerende Aasgieren, en genieten we van het nieuwe geluid van de alomtegenwoordige en opdringerige Alpenkauwen. Die avond slapen we rustig op een kleine en goedkope kampeerplaats in Boca de Hurgano (Leon), en 's ochtends hebben we ruim de tijd om de vele vogeltjes te bespieden die gemoedelijk in de bomen rondom genieten van een nieuwe zonnige dag. Vooral het groenlingjong dat gevoed wordt, trekt mijn aandacht. Ik probeer of ik een Spaanse Mus kan herkennen tussen de vele mussen, maar ik denk dat het allemaal Huismussen waren. Nieuwsgierig word ik echter wanneer ik verschillende malen een 'gekwaak' hoor, en ik zie twee vogels traag wegvliegen, een vleugelslag gelijkend op die van een reiger. De geluiden op de app Vogels van Europa 2.0 zetten me op het spoor en doen me vermoeden dat het hier om de Zwarte Ibis gaat.

We trekken verder noordwaarts, langs de westkant terug de Picos door, tot in Canga de Onís (Asturië) waar we 's avonds de stad ingaan om te eten. En, wonder boven wonder, boven ons drie Aasgieren die ons en andere toeristen nauwkeurig in de gaten houden.

Een der volgende dagen belanden we in Viviero (Galicië), met een breed strand/ laag duinengebied vlak achter de kampeerplaats, de Praia de Covas. 's Morgens tijdens een wandeling doorheen het gebied wordt duidelijk dat het hier krioelt van zangvogels, zoals Sijsjes, Fraters, Putters, Groenlingen, Europese Kanaries, en Kneuen. Zo'n rode Kneu heb ik nog nooit gezien.

Via de AC-862, en een excursie tot Cariño, op het schiereiland, rijden we verder het land van de ria's binnen, diepe inhammen met dikwijls plaatsen waar vogels graag vertoeven. Aan een van deze inhammen nemen we de tijd om naar een grote groep waadvogels op een verre zandbank te kijken, maar het ontbreken van de rode poten doet me afzien van de benaming Tureluur. Geen idee wat ik gezien heb. Wat mis ik de telescopen en de kennis van de vogelgezellen van de uitstappen! Twee dagen later zou ik aan een infopunt een mooie folder (Galicisch-Spaans) ontvangen: Birding Ferrolterra - Rías Altas [<http://turismoferrolterra.es/wp-content/uploads/2015/10/Birding-Ferrolterra-Rias-Altas-Puntos-de-interes-ornitologico.pdf>].

Duidelijk wordt dat we die dag zeker langs interessante vogelgebieden getrokken zijn: het gebied rond Ortigueira, en het strand waar we die avond onze camper parkeerden: de Punta Frouxeira, nabij Valdoviño.

Het einddoel van onze reis nadert. We trekken over kleine wegen richting Fisterra (Finis terrae: einde van de wereld), maar ónze trip eindigt die avond in Santa Comba. Aan de rand van het stadje, rechtover een verlaten industrieel gebouw, en naast een --wegens vakantie-- rustig schooltje parkeren we bij valavond de auto. Een vreemd vogelgeluid doet me opkijken en ik zie dat er een bende musachtigen rondwaart. De volgende morgen zitten die beestjes daar terug, en nu wordt het duidelijk: een familie Cirlgorzen moet ergens in een boom van de speelplaats zijn thuis gevonden hebben, en doet zich nu tegoed aan de graszaden. Hun zizizi-geroep blijft nog nazinderen. Een nieuwe soort voor mij, én een duidelijke herkenning. Vanuit vogelspotters perspectief: "Eind goed, al goed". De volgende dagen maken we de wagen klaar voor het transport terug naar huis, snuiven we even de sfeer op in het Santiago vol pelgrims, ontmoeten we onze voldane pelgrim-fietsers en vliegen we, via de autostrade, naar huis in twee dagen zonder echte aandacht voor wat er verder nog rondvliegt.

Bernard Deprez

Geraadpleegd

- ◇ Voor vogels in Frankrijk, zie website:
<https://www.oiseaux.net/oiseaux/france.html>
- ◇ Vogels in de Gironde: <http://www.nature33.fr/163-especes-doiseaux-nicheurs-en-gironde/>
- ◇ Vogelreservaat Teich: <https://www.reserve-ornithologique-du-teich.com/>
- ◇ Vogels spotten in Navarra: <https://www.turismo.navarra.es/eng/observacion-aves/navarra-biodiversidad/lugares-recomendados.htm>
- ◇ Vogelgidsen op Urdaibia Bird Center site:
https://www.birdcenter.org/images/paginas/educacion/inguruko_hegaztiak/inguruko_hegaztiak_gida-guia_01.pdf
- ◇ https://www.birdcenter.org/images/paginas/educacion/inguruko_hegaztiak/inguruko_hegaztiak_gida-guia_02.pdf
- ◇ Minigids Urdaibai Bird Center:
https://www.birdcenter.org/files/guia_aves/minigida_urdaibai_hegaztiak.pdf
- ◇ Vogelspotten in Baskenland (folder):
https://turismoa.euskadi.eus/contenidos/g_naturaleza/0000082861_g2_rec_turismo/eu_82861/adjuntos/Birding_EUES_2017_Web.pdf
(uitgebreide folder, Spaans, met uitleg over alle observatielocaties)
- ◇ https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/x65_folletos/es_x65_folletos/2010/birding/promocional_birding_2010.pdf
- ◇ Vogelgids Spanje - Spanish Birds Guide (nog in volle ontwikkeling), met soort namen in Spaans, Catalaans, Baskisch en Galicisch, en vindplaatsen:
<https://guiavespain.blogspot.com/>
<http://www.enciopediadelasaves.es/previo.htm#>

- ◇ Vogels kijken in Galicië: <http://www.turismoferrolterra.es/en/birding/>
- ◇ Folder Rías Altas (Galicië):
<http://turismoferrolterra.es/wp-content/uploads/2015/10/Birding-Ferrolterra-Rias-Altas-Puntos-de-interes-ornitologico.pdf>
- ◇ Site Rías Bajas (Galicië):
<https://turismoriasbajas.com/en/web/portal-web/descubre/naturaleza/humedales-y-aves>
- ◇ Folder vogelspotting in Rías Bajas (Galicië):
<https://turismoriasbajas.com/documents/11015/253072/patrimonio+natural+eng+copia.pdf/6d5f0504-4da2-4eae-91d4-7929e5aa07ed>
- ◇ Krantenartikel over vogelbestand in Rías Bajas (Galicië, onder Vigo):
<https://www.farodevigo.es/sociedad/2019/01/11/rias-bajas-acogen-areas-importantes/2030795.html>